 Czaplinek, dnia 06.10.2026 r.

Burmistrzyni Czaplinka

Pani Katarzyna Szlońska-Getka

Radni Rady Miejskiej w Czaplinku
ul. Rynek 6

Wnioskodawcy:

Stowarzyszenie Ludzi Nieobojętnych „Lobelia", Psie Głowy 27, 78-550 Czaplinek

Fundacja Rewilding Pomerania, ul. Wałecka 59/1, 78-550 Czaplinek

Stowarzyszenie Historyczno-Archeologiczne „Kamienne Kręgi", Stare Kaleńsko 1, 78-550 Czaplinek

Polska Izba Dziedzictwa Kulturowego, Żerdno 21, 78-550 Czaplinek

Wniosek o zbadanie przyczyn obniżania poziomu jezior i ochronę zasobów wodnych gminy Czaplinek

Zwracamy się o skoordynowanie niezależnej analizy przyczyn obserwowanego obniżania poziomu wody w jeziorach oraz o opracowanie działań służących ochronie lokalnych zasobów wodnych. Zależy nam na ustaleniu przyczyn na podstawie pomiarów i wiedzy specjalistycznej,
z uwzględnieniem zarówno warunków naturalnych, jak i działalności człowieka.

Wniosek dotyczy w szczególności jezior Kaleńskie, Krzemno, Krzemienko, Ciemniak, Nawsie i Psarskie oraz innych jezior, cieków i mokradeł, które specjaliści uznają za istotne dla oceny lokalnych stosunków wodnych. Zakres badań powinien wynikać z rozpoznania zlewni i powiązań hydrogeologicznych, a nie wyłącznie z granic administracyjnych.

Nie wskazujemy żadnego podmiotu ani rodzaju działalności jako ustalonej przyczyny zmian. Prosimy o zbadanie wszystkich istotnych czynników według tych samych kryteriów oraz określenie ich udziału
w zmianach, w zakresie możliwym do ustalenia.

Zakres rozpoznania przyczyn

Analiza powinna uwzględniać wieloletnie zmiany opadów, temperatury i parowania, okresy suszy, warunki zasilania wód podziemnych oraz wpływ melioracji, odwodnień i zmian zagospodarowania terenu. Należy równolegle ustalić skalę poborów komunalnych, rolniczych i innych gospodarczych oraz poborów sezonowych i związanych z dużymi wydarzeniami.

W tym zakresie prosimy uwzględnić zaopatrzenie w wodę fermy trzody chlewnej w Byszkowie oraz Pol'and'Rock Festival w Broczynie. Ich wskazanie służy objęciu analizą różnych sposobów i okresów korzystania z wody. Nie przesądza, czy korzystają z tych samych warstw wodonośnych ani czy oddziałują na wymienione jeziora.

Dane i niezależna ekspertyza

Prosimy o współpracę Gminy z ZGK, właściwymi organami PGW Wody Polskie, RDOŚ w Szczecinie, WIOŚ oraz instytucjami posiadającymi dane hydrogeologiczne i meteorologiczne. W pierwszej kolejności zasadne jest zebranie istniejącej dokumentacji i uzyskanie wstępnej opinii niezależnego specjalisty, który wskaże zakres dalszych badań.

Opinia, a następnie ekspertyza powinny obejmować:

- wykaz istotnych ujęć i innych poborów wody w badanym obszarze, ich lokalizację, użytkowników, podstawy prawne i dopuszczalne wielkości poboru;

- rzeczywiste i historyczne pobory, w miarę dostępności danych z kilku lat; dla poborów sezonowych również dane dobowe i godzinowe w okresach największego obciążenia;
- ustalenie, czy ferma w Byszkowie oraz festiwal korzystają z własnych studni, sieci wodociągowej czy dostaw z innych źródeł; pobory z sieci należy przypisać do ujęć zasilających, bez podwójnego liczenia;
- warstwy wodonośne, kierunki przepływu i obszary zasilania oraz ocenę połączeń pomiędzy ujęciami a jeziorami i mokradłami;
- łączny wpływ istotnych poborów, możliwość nakładania się ich oddziaływań i czas reakcji wód na pompowanie, z uwzględnieniem okresów suszy;
- bilans wodny badanych jezior, obejmujący opady, parowanie, dopływy, odpływy i wymianę z wodami podziemnymi, w zakresie możliwym do określenia;
- ocenę alternatywnych wyjaśnień zmian poziomów wody oraz określenie brakujących danych i niepewności wniosków.

W odniesieniu do fermy w Byszkowie prosimy pozyskać aktualne decyzje i dostępną dokumentację dotyczącą poboru wody oraz wyniki monitoringu środowiskowego. Ocenę ilości wody należy oddzielić od oceny jej jakości. Jeżeli dokumentacja lub badania wskażą taką potrzebę, należy również zbadać wpływ sposobu magazynowania i zagospodarowania gnojowicy na jakość wód. Nie formułujemy zarzutu występowania zanieczyszczenia.

Monitoring i ochrona przyrody

Prosimy o uruchomienie monitoringu poziomu wody w wybranych jeziorach oraz wód podziemnych w punktach wskazanych przez specjalistę. Pomiary powinny obejmować cały rok, ze zwiększoną częstotliwością w okresach suszy i dużego poboru. Dane należy zestawiać z wielkością poborów i warunkami meteorologicznymi; sama zbieżność terminów nie powinna stanowić podstawy przypisania przyczyny.

Ekspertyza powinna określić, które obszary i siedliska chronione mogą być zależne od badanego układu wodnego, w tym w obrębie obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 i Drawskiego Parku Krajobrazowego. Prosimy o ocenę znaczenia stwierdzonych zmian dla ich celów ochrony, z uwzględnieniem łącznego oddziaływania różnych czynników.

Uzasadnienie ochrony wód i obszarów chronionych

Cele środowiskowe dla wód

Art. 55–59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne określają cele środowiskowe dla wód, w tym zapobieganie pogorszeniu ich stanu. Art. 56 dotyczy ochrony i poprawy stanu wód powierzchniowych, natomiast art. 59 obejmuje ochronę wód podziemnych oraz zapewnianie równowagi między ich poborem a zasilaniem. Ocena powinna zatem obejmować łączny pobór przez istotnych użytkowników, odnawianie zasobów i wpływ na ekosystemy zależne od wód, z uwzględnieniem warunków suszy.

Zapobieganie i przezorność

Art. 6 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska przewiduje obowiązek zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu na środowisko przez podmiot podejmujący działalność mogącą powodować takie oddziaływanie. Ustęp 2 nakazuje kierować się przezornością i podejmować możliwe środki zapobiegawcze, gdy negatywne oddziaływanie nie zostało jeszcze w pełni rozpoznane. Uzasadnia to zebranie danych i uruchomienie monitoringu już podczas rozpoznawania przyczyn. Zakres działań powinien odpowiadać ustalonemu ryzyku; sama niepewność nie rozstrzyga odpowiedzialności któregokolwiek użytkownika wody.

Natura 2000

Analiza powinna uwzględniać cele ochrony obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 i innych obszarów chronionych, które mogą pozostawać w zasięgu badanych oddziaływań. Art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z zastrzeżeniem art. 34, zabrania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele

ochrony obszaru Natura 2000, zarówno samodzielnie, jak i łącznie z innymi działaniami. Dotyczy to m.in. pogarszania stanu chronionych siedlisk, negatywnego wpływu na chronione gatunki i naruszania integralności obszaru lub jego powiązań z innymi obszarami.

Położenie ujęcia poza granicami obszaru Natura 2000 nie wyklucza potrzeby zbadania jego wpływu na ten obszar. Rozstrzygające są rzeczywiste powiązania i możliwe skutki. W odpowiednich postępowaniach właściwy organ powinien rozważyć potrzebę oceny oddziaływania na Natura 2000 na zasadach określonych w art. 96–97 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Nie przesądzamy, że każde badane działanie wymaga takiej oceny.

Drawski Park Krajobrazowy

Plan ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego, ustanowiony uchwałą Nr XLV/543/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r., zalicza do strategicznych celów ochrony ochronę zasobów wodnych, w szczególności jezior lobeliowych, oraz zróżnicowania limnologicznego jezior. Stanowi to dodatkowe uzasadnienie zbadania zmian zasilania jezior i mokradeł oraz przygotowania działań chroniących ich warunki wodne.

W zakresie dotyczącym terenów Parku należy również uwzględnić obowiązujące zakazy, w tym dotyczące zmian stosunków wodnych, zgodnie z aktem ustanawiającym Park i wyjątkami przewidzianymi w ustawie o ochronie przyrody. Prosimy o ustalenie przez właściwe instytucje, które jeziora, siedliska i obszary zasilania są objęte tymi przepisami oraz czy rozpoznane oddziaływania mają znaczenie dla ich ochrony. Nie zakładamy, że wszystkie wymienione jeziora znajdują się w granicach Parku.

Powyższe podstawy uzasadniają ocenę całego badanego układu wodnego i współdziałania różnych czynników. Wnosimy o uzyskanie stanowisk RDOŚ w Szczecinie, właściwego organu PGW Wody Polskie, Państwowego Instytutu Geologicznego, Instytutu Meteorologii i gospodarki Wodnej oraz służb Drawskiego Parku Krajobrazowego w zakresie ich kompetencji.

5. Planowane korzystanie z terenu w Broczynie

Według informacji opublikowanej przez Gminę organizatorzy Pol'and'Rock Festival wystąpili o użyczenie i dzierżawę terenu byłego lotniska w Broczynie na lata 2027–2029. Prosimy, aby przy rozpatrywaniu tego wniosku uwzględnić stan lokalnych zasobów wodnych i dostępne ustalenia specjalistów.

Przed przyjęciem długoterminowych warunków korzystania z terenu zasadne jest uzyskanie co najmniej wstępnej opinii dotyczącej możliwości zaopatrzenia wydarzenia w wodę. Jeżeli pełne badania będą nadal trwały, prosimy o przewidzenie w umowie rozwiązań pozwalających dostosować sposób zaopatrzenia do ich wyników: pomiarów poboru, udostępniania danych, monitoringu oraz możliwości zmiany źródła lub ograniczenia poboru w razie potwierdzonego zagrożenia, z poszanowaniem kompetencji właściwych organów.

Prosimy również o ustalenie przez właściwe organy, czy wykorzystywane lub planowane ujęcia i elementy infrastruktury wymagają określonych decyzji środowiskowych lub wodnoprawnych. Wniosek nie przesądza kwalifikacji prawnej festiwalu ani pozostałych rodzajów działalności objętych analizą.

Wnioski do Gminy

1. Zorganizowanie współpracy właściwych instytucji oraz wskazanie jednostki koordynującej zebranie danych i dalsze działania.

2.Zgromadzenie dokumentacji i rzeczywistych danych o wszystkich istotnych poborach, w tym na potrzeby fermy w Byszkowie i festiwalu, oraz o zmianach poziomów wód i warunkach meteorologicznych.

3.Zlecenie niezależnej opinii wstępnej, a następnie ekspertyzy określającej przyczyny zmian, ich możliwe współdziałanie oraz zakres niepewności ustaleń.

4.Uruchomienie monitoringu i przygotowanie programu ochrony zasobów wodnych, z harmonogramem, wskazaniem odpowiedzialnych podmiotów i możliwości finansowania.

5.Uwzględnienie wyników analiz przy planowaniu korzystania z lokalnych zasobów i ustalaniu warunków udostępniania terenu w Broczynie; działania ograniczające korzystanie z wody powinny odpowiadać rozpoznanemu ryzyku i być podejmowane przez uprawnione organy.

6.Przekazanie pisemnej odpowiedzi na poszczególne wnioski, ze wskazaniem planowanych czynności i terminów oraz udostępnianie wyników badań w zakresie przewidzianym prawem.

Wystąpienie opieramy na celach ochrony wód określonych w art. 55–59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, zasadzie zapobiegania i przezorności z art. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz przepisach o ochronie przyrody i ocenach oddziaływania na środowisko, stosownie do ustalonego zakresu oddziaływań i kompetencji organów.

Zależy nam na rzetelnym wyjaśnieniu obserwowanych zmian i dobraniu skutecznych działań ochronnych. Wnioski z badań powinny umożliwić odpowiedzialne gospodarowanie wodą przez wszystkich jej użytkowników.

Śledząc historię tych jezior, wiemy, że w latach osiemdziesiątych byłego stulecia, nastąpił tu drastyczny spadek poziomu wody. Zjawisko to pogłębiły susze, ale główną przyczyną tego była wadliwa gospodarka człowieka, krótkowzroczność decydentów oraz chęć szybkiego zysku. Przeprowadzono wówczas intensywne melioracje rolnicze i leśne w celu pozyskania gruntów ornych i ułatwienia prac leśnych. Wykopanie sieci rowów melioracyjnych gwałtownie przyspieszyło odpływ wód powierzchniowych ze zlewni rzeki Dobrzycy, z którą połączony jest ten system jezior.

Spowodowało to zaburzenie bilansu hydrologicznego, który trwa nadal i jak do tej pory, nie podjęto **żadnych** prac inżynieryjnych w celu wstrzymania tej postępującej katastrofie.

Dziś, bogatsi o tę wiedzę i świadomi dawnych błędów, chcemy odwrócić ten negatywny proces. Wierzymy, że łącząc Państwa możliwości formalno-prawne z naszą determinacją i miłością do tego regionu, jesteśmy w stanie, chociaż w części naprawić szkody i przywrócić życie tym jeziorom.

Podpisy przedstawicieli wnioskodawcy

Stowarzyszenie Ludzi Nieobojętnych „Lobelia”

Fundacja Rewilding Pomerania

Stowarzyszenie Historyczno-Archeologiczne „Kamienne Kręgi”

Polska Izba Dziedzictwa Kulturowego

PODPIS ZAUFANY
ALEKSANDRA JOANNA
SOBIESZCZUK
05.10.2026 20:25:04 GMT+0200
Dokument podpisany elektronicznie podpisem zaufanym

PODPIS ZAUFANY
MAGDALENA
URLICH
05.10.2026 21:04:07 GMT+0200
Dokument podpisany elektronicznie podpisem zaufanym

Podpisano przez/ Signed by:
DARIUSZ
JEDLIŃSKI
Data/ Date: 05.10.2026 20:40
mSzafir